

ПАМ'ЯТІ УКРАЇНЦЯ ІГОРЯ ВАСИЛЬОВИЧА

У квітні 2020 р. не стало видатного вченого, яскравого представника української школи фармацевтичної хімії, доктора хімічних наук, професора Ігоря Васильовича Українця.

Ігор Васильович Українець народився в 1960 р. в с. Березоточа Лубенського району Полтавської області. У 1982 р. успішно закінчив Харківський фармацевтичний інститут і вступив до аспірантури при кафедрі фармацевтичної хімії. З 1982 по 1984 рр. служив у лавах Радянської армії, після чого продовжив навчання в аспірантурі. Під час навчання його цікавили наукові дослідження і він брав активну участь у роботі студентського наукового товариства. Після закінчення аспірантури в 1988 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата хімічних наук за темою: «Синтез і дослідження нових біологічно активних похідних 2-карбоксіфеніламіду малонової кислоти». Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора хімічних наук за темою: «Синтез, хімічні перетворення і біологічні властивості похідних алкіл(арил)-амідів малонової кислоти» І. В. Українець захистив у 1992 р. за спеціальністю 15.00.02 – фармацевтична хімія і фармакогнозія.

Українець І. В. понад 35 років здійснював плідну наукову і науково-педагогічну діяльність в області фармацевтичної хімії, фармацевтичної освіти і науки. З 1985 р. – він асистент кафедри фармацевтичної хімії Харківського фармацевтичного інституту, з 1990 по 1992 рр. – молодший науковий співробітник, з 1992 р. – доцент, з 1994 р. – професор кафедри фармацевтичної хімії Національного фармацевтичного університету (Української фармацевтичної академії). Талановитий вчений, педагог Ігор Васильович Українець вніс вагомий вклад у розвиток Національного фармацевтичного університету, вищої фармацевтичної освіти і науки.

Наукові праці І. В. Українця свідчать про широкий діапазон досліджень в області синтезу біологічно активних речовин. Значне місце в наукових дослідженнях він приділяв синтезу і пошуку біологічно активних сполук у ряду похідних хінолонів, розробив оригінальні способи отримання ряду ациклічних похідних малонової кислоти і продуктів їх гетероциклізації – хінолінів і хіназолонів. Наукове і практичне значення мають запропоновані ним методи синтезу ефірів і амідів хінолін-3-карбонових кислот, 3-алкіл- і 3-гетерил-похідних 2-оксо-4-гідроксихіноліну.

Цілеспрямований синтез сполук зазначених груп привів до отримання перспективних об'єктів з вираженою місцевоанестезуючою, протиаритмічною, антиоксидантною, протитуберкульозною, антимікробною, фунгіцидною, діуретичною, нейролептичною, протисудомною, антитиреоїдною, протигерпесною та іншими видами активності.

На теперішній час на різних стадіях впровадження знаходяться препарати «Хіноксикаїн» (місцевий анестетик), «Тетракон» (антитиреоїдний засіб), «Дибамк» (антиконвульсант), «Хімопірон» (діуретик), «Налквілон» (антагоніст опіоїдних рецепторів), у створенні яких безпосередню участь брав професор І. В. Українець.

Наукові дослідження останніх років він присвятив переважно синтезу похідних 2,1-бензотіазин-2,2-діоксиду, розробці методів отримання нових фармакологічно активних речовин в ряду *N*-заміщених похідних 4-гідрокси-2,2-діоксо-1*H*-2λ,6,1-бензотіазин-3-карбоксамідів з поліпшеними анальгетичними і діуретичними властивостями.

Під керівництвом професора Українця І. В. захищено 3 докторські та 21 кандидатська дисертації, в т. ч. підготовлено 5 кандидатів фармацевтичних наук для Палестини, Йорданії, Китаю.

Новизна наукових досліджень професора І. В. Українця підтверджена 73 патентами і авторськими свідоцтвами. Він є автором близько 700 публікацій, в т. ч. 251 статті в міжнародних виданнях, що входять до наукометричної бази Scopus – *Chemistry of Heterocyclic Compounds*, *Acta Crystallographica*, *Scienta Pharmaceutica* (індекс Хірша 13, понад 1100 цитувань). І. В. Українець також є співавтором підручників «Фармацевтична хімія» та «Фармацевтичний аналіз», навчальних посібників і комплексу навчально-методичних рекомендацій з фармацевтичної хімії.

І. В. Українець не один раз був міжнародним експертом дисертацій, що розглядались в *National Institute of Pharmaceutical Education and Research* (Національний інститут фармацевтичної освіти і дослідження, Індія). Тривалий час він був членом редколегії журналів *Chemistry of Heterocyclic Compounds*, *Журнал органічної та фармацевтичної хімії*, *Вісник фармації*.

Професор Українець І. В. плідно співпрацював з багатьма науково-дослідними і навчальними інститутами в Україні та за кордоном, серед яких Харківська медична академія післядипломної освіти; НТК «Інститут монокристалів» НАН України; Харківський державний університет імені В. Н. Каразіна; Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України; Київський національний університет імені Т. Шевченка; Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова; Інститут хімічних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля; Інститут фармакології і токсикології НАМН України; Дніпропетровська державна медична академія; Московський державний університет імені М. В. Ломоносова (РФ); Далекосхідний державний медичний університет (РФ); Національний інститут алергічних та інфекційних захворювань Міністерства охорони здоров'я США (США); Північний університет Мічигану (США); An-Najah National University College of Pharmacy (Палестина); Instituto Politecnico Nacional i Centro de Investigacion e Innovacion Technologica (Мексика).

Наукова, педагогічна та громадська діяльність І. В. Українця високо оцінені на державному рівні – він відзначений почесними грамотами Кабінету Міністрів України, Міністерства охорони здоров'я України, Фармацевтичної асоціації України, отримав нагороду Міжнародного фонду «Наукове партнерство» Московського державного університету імені М. В. Ломоносова і диплом «Пам'яті професора А. Н. Коста» за досягнення в хімії гетероциклічних сполук Російського хімічного товариства імені Д. І. Менделєєва.

Він назавжди залишиться в нашій пам'яті як найкращий учитель, мудрий наставник і видатний учений.